

kot celota, saj se vsebine posameznih poglavij medsebojno dopolnjujejo in z več zornih kotov uspešno osvetljujejo obravnavano problematiko. Njena hkratna obravnava v obeh državah daje delu dodano vrednost in je vsebinsko utemeljena tako zaradi prostorske bližine in številnih povezav na področju turizma kot tudi zaradi skupne tradicije na področju varovanja narave oziroma zavarovanih območij še iz časa skupne jugoslovanske države. Monografija ponuja zanimivo, prepričljivo in tehtno branje, nadnacionalna perspektiva pa pomaga umestiti obravnavane primere v širši kontekst razvoja turizma na zavarovanih območjih. Slednje dodatno prispeva k temu, da je delo lahko zanimivo tudi za bralce iz drugih držav. Omeniti kaže še bogato in kakovostno slikovno gradivo (zemljevidi, grafikoni, fotografije ...), ki pripomore k nazornosti dela.

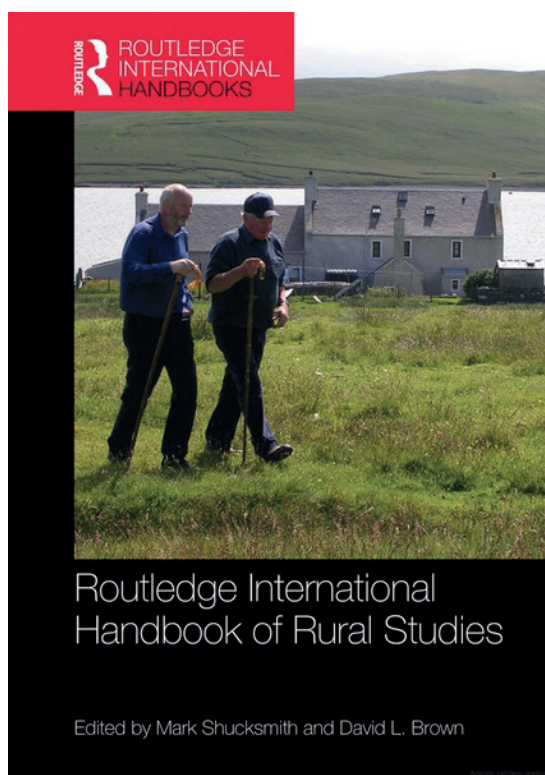
Zaradi aktualnosti obravnavanih vsebin in zasnove monografije je mogoče pričakovati, da bo našla širok krog bralcev, saj so vprašanja, ki se jih loteva, zanimiva tako za raziskovalce in študente z različnih strokovnih področij kot tudi vse tiste, ki se ukvarjajo z razvojem turizma in varstvom narave v različnih kontekstih in na različnih prostorskih ravneh. Dodatno prispeva k relevantnosti monografije dejstvo, da turistična razvojna politika v zadnjih letih namenja precejšnjo pozornost trajnostnemu razvoju ter varstvu okolja in narave. To postavlja v ospredje potrebo po podrobnejšem proučevanju s tem povezanih vprašanj, saj je dobro poznavanje in razumevanje te problematike nujno, če se želimo ogniti temu, da bi razvoj turizma negativno vplival na varstveno funkcijo zavarovanih območij in s tem dolgoročno ogrozil tudi svojo lastno prihodnost.

Dejan Cigale

ROUTLEDGE INTERNATIONAL HANDBOOK OF RURAL STUDIES

Mark Shucksmith, David L. Brown (urednika): Routledge international handbook of rural studies. Abingdon, Routledge, 2019, XXIX, 697 strani.

Dejstvo je, da je v zadnjih petnajstih letih izšlo večje število monografij, ki naslavljajo sodobno podeželje. To nakazuje vitalnost in privlačnost tematike, saj so monografije izšle pri več založbah (Springer, Ashgate, Elsevier, Routledge, SAGE, Wiley-Blackwell, De Gruyter, založbe univerz itd.). Običajno se znanstvene monografije osredinjajo na določeno tematiko (na primer vloga turizma pri razvoju podeželja, učinki globalizacije na podeželje, gospodarska preobrazba podeželja, načrtovanje razvoja podeželja itn.). Izbrano tematiko je pogosto večja (mednarodna) skupina avtorjev raziskovala v sklopu projekta (npr. 7. okvirnega programa EU, Horizon 2020,

projektov COST, v sklopu bilateralnih projektov, po tematskih konferencah ipd.). V večji meri imajo monografije podobno zasnovo: v določen teoretski okvir umeščajo empirične študije, v zaključku sledijo priporočila odločevalcem in nabor raziskovalnih vrzeli. Tovrstne monografije nam tako ob upoštevanju uporabljenih metod dela in ciljev z raznovrstnimi študijami primerov prinašajo dokumentiranje raznolikih odzivov podeželskih območij na globalizacijske procese.

Routledge international handbook of rural studies (urednika: Mark Shucksmith in David L. Brown, prva izdaja v letu 2016, v letu 2019 je izšla knjiga v mehki vezavi), pri kateri je sodelovalo skoraj 80 avtoric in avtorjev (veliko sociologov, geografov in agrarnih ekonomistov), prinaša pregled teoretičnih in konceptualnih razprav o interdisciplinarnem proučevanju podeželja. V svojem osnovnem poslanstvu se navezuje na monografijo *Handbook of rural studies* (izšla leta 2006 pri založbi SAGE; recenzija objavljena v Delih 34 leta 2010), ki je ob veliki meri inovativnosti predstavljala trden dokaz o oživljenih študijah podeželja. Če se je monografija iz prvega desetletja 21. stoletja navezovala predvsem na evropsko podeželje, pa monografija založbe Routledge v raziskovanje podeželja prinaša predvsem širšo mednarodno perspektivo. Avtorji pretežno prihajajo iz

anglosaksonskega sveta (ZDA, Kanada, Avstralija, Nova Zelandija, Irska, Združeno kraljestvo), pa tudi iz držav, ki imajo močna raziskovalna središča za preučevanje podeželja (Norveška, Italija, Nizozemska, nekaj prispevkov je iz Nemčije, soavtorski prispevek je tudi iz Slovenije). Tako se v monografiji pogosto primerjalno soočata dva pogleda na razvoj podeželja: pogled »Starega« in »Novega« sveta.

Monografija je razdeljena na sedem vsebinskih sklopov, ki naslavljajo demografske in gospodarske spremembe, prehranske sisteme in zemljišča, okoljske vire, spremenjene odnose med spoloma in ruralno sociologijo, družbeno in gospodarsko (ne) enakost, družbeno dinamiko in institucionalno zmožnost, moč in vodenje (angl. *governance*). Tovrstna zasnova kaže določene premike pri raziskovanju podeželja v zadnjih 15 letih, tj. večji poudarek na treh tematikah, ki so pomembno zaznamovale to obdobje: preučevanje rastočih neenakosti in neskladij na podeželju, različni pogledi na prehranske sisteme ter kritičen pogled na vlogo institucij in vodenje. V vsakem vsebinskem sklopu je šest ali sedem prispevkov, ki prinašajo različne teoretske poglede in primere iz omenjenih držav. Ob tovrstnem pristopu je bilo seveda nujno, da je vsako poglavje imelo »odgovornega« urednika, ki je v uvodnem prispevku podal: širši vpogled v raziskovano tematiko (problemski pristop), razvoj te tematike v zadnjih desetletjih, ključna vprašanja določenega vsebinskega sklopa, sledi bogata navedba relevantne literature.

Ključno vprašanje, ki si ga zastavljata glavna urednika, je: kako študije podeželja presegajo meje – med znanstvenimi disciplinami, državami, med teorijo in prakso ter v naših glavah? Tudi na področju raziskovanja podeželja vse bolj v ospredje stopa interdisciplinarnost (kar geografi vseskozi zagovarjamo in prakticiramo). Trdita namreč, da študije podeželja zaradi zapletenosti podeželja kot sistema zahtevajo interdisciplinarnost – tj. povezovanje in skupno raziskovanje več znanstvenih disciplin, kar običajno pripelje do drugačnega razumevanja, konceptov, metod dela in rešitev. Tako je pri razumevanju sodobnega podeželja nujno interdisciplinarno povezovanje: sociologije, antropologije, ekonomije, geografije, planiranja, demografije, zgodovine, prava, politike, izobraževanja, študij spola, javnega zdravstva, ekologije, pa tudi geologije, fizike, kemije, biologije itd.

Glavna urednika pa sta uporabila tudi izraz »post-disciplinarnost«: le-ta se osredinja na inštitucije (npr. raziskovalne ustanove, univerze), in sicer kako se organizacijsko povezujejo pri interdisciplinarnem naslavljanju določene tematike. Tako avtorji kritično ugotavljajo, da je preučevanje podeželja v ZDA še vedno zelo vezano na posamezne znanstvene discipline – vsaka ima svoje združenje in znanstveno publikacijo, raziskovanje podeželja je bolj strukturalistično in kvantitativno. Raziskave podeželja v evropskih državah pa so bolj sledile problemskemu pristopu, postmodernizmu in poststrukturalizmu – k čemur je pomembno prispevala ustanovitev mednarodno zelo prepoznavne revije *Journal of rural studies* (1985). Urednik te revije je v letu 2012 kritično zapisal, da »članki v tej znanstveni reviji prispevajo k večji interdisciplinarnosti študij podeželja, prinašajo dokaze iz vsega sveta in tudi postopno omogočajo

mednarodne primerjave; a da so se povečale razlike med študijami podeželja na »globalnem Severu« in v drugih delih sveta.«

Prebiranje monografije toplo priporočamo, a hkrati opozarjamo, da bo to dolgotrajno delo (monografija ima skoraj 700 strani), obenem pa interdisciplinarni pristop od bralca zahteva veliko metodološke in terminološke podlage. Delo ni namenjeno začetnikom na področju proučevanja podeželja ali usmerjanja njegovega razvoja; zaradi primerjalne razsežnosti bi se moralo znajti na policah tematskih knjižnic, raziskovalcev podeželja in podiplomskih študentov. V vsebinsko bogati knjigi pogrešamo več slikovnega gradiva (modeli, pojasnjevalne preglednice), kar bi v takšnih okoliščinah vsekakor pričakovali. Razumljivo je, da pri tako obširnem delu in številnih avtorjih včasih prihaja do prekrivanja vsebin in pristopov, ki odsevajo predvsem poteze podeželja v gospodarsko razvitih državah »globalnega Severa«. Kot smo zapisali že ob izdaji monografije *Handbook of rural studies*, tudi v novejši monografiji pogrešamo študije podeželja na »globalnem Jugu«. Za bralca pa je ta monografija tudi precej praktična, saj s prebiranjem posameznega poglavja na enem mestu pridobi vpogled v glavne tematske poudarke zadnjih 20 let, pa tudi obsežen nabor tematske literature.

Monografija je tako upravičila koncept »priročnika« (angl. *handbook*): monografije ne moremo prebrati v enem kosu. Ob raziskovanju določene podeželske tematike bomo lahko večkrat vzeli v roke pričujoči priročnik in v kratkem času dobili na enem mestu zgoščeno informacijo. Torej – z enim »klikom« se bralcu lahko odprejo številni zadetki – kar je pravzaprav namen priročnika. Za razumevanje sodobnega podeželja pa bo potrebnih še več »klikov« in poglobljen študij.

Irma Potočnik Slavič

ORIGINATION. THE GEOGRAPHIES OF BRANDS AND BRANDING

Andy Pike: *Origination: The geographies of brands and branding*. Chichester, Wiley Blackwell, 2015, XIII, 228 str.

Rdeča nit monografije *Origination*, ki jo je napisal britanski geograf Andy Pike, je geografski pogled na tematiko geografskega porekla kot elementa trženja. Avtor razmišlja o sodobnem pojmovanju in s tem povezanih dilemah pri označevanju porekla izdelkov. Sodobne gospodarske in družbene razmere so namreč zaznamovane z visoko stopnjo mobilnosti, prostorske pretočnosti, globalne gospodarske menjave in vse večjim pomenom trgovanja z nesnovnimi prvinami, kot so ideje, blagovne znamke ter patentni. Označevanje porekla izdelkov zato postaja velik geografski izziv: procesi načrtovanja,